

WŁODZIMIERZ KACZOROWSKI (Opole)

Wielkopoleanie wśród elektorów Władysława IV

Elekcję Władysława Wazy na króla polskiego przeprowadzono 8 listopada 1632 r.¹ Wydarzenie to nastąpiło w 192 dniu trwającego bezkrólewia po śmierci Zygmunta III². Zanim jednak przystąpiono do obioru nowego króla, senatorowie i posłowie zebrani na sejmie elekcyjnym, trwającym przez okres 40 dni, musieli podjąć 8 listopada istotną decyzję, czy odbyć elekcję w tym samym dniu, zgodnie z uchwałą sejmu konwokacyjnego, czy też przesunąć ją na termin późniejszy. Nie zdążono bowiem na czas przedyskutować wszystkich punktów egzorbitancji i paktów konwentów, przygotowywanych do akceptacji nowemu królowi³. W tej sytuacji prymas Jan Wężyk oświadczył, że król powinien być wybrany 8 listopada, a po przeprowadzeniu elekcji oficjalna nominacja będzie przesunięta o kilka dni⁴. Osiągnięta w ten sposób zwłoka pozwoliłaby przedyskutować pozostałe punkty egzorbitancji i paktów konwentów. Nie wszyscy uczestnicy elekcji godzili się jednak na takie rozwiązanie problemu. Niektórzy — jak kasztelan wieluński, Marek Radoszewski — nalegali, aby

¹ Fakt ten został odnotowany w wielu diariuszach sejmu elekcyjnego, m. in.: Archiwum Główne Akt Dawnych, Zbiór Branickich z Sucheja (=AGAD, ZBS) 37/51, s. 129; Biblioteka Czartoryskich w Krakowie (=BCz.) 124, s. 324; Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Gdańsku (=WAPGd.) 300, 29/112, k. 310v.

² W. Kaczorowski, *Choroba i prawdopodobna przyczyna zgonu Zygmunta III Wazy*, „Archiwum Historii Medycyny”, t. 45, 1982, z. 1-4, s. 54.

³ Deputację do paktów konwentów wyznaczono 2 listopada, jednak do dnia obioru króla nie ukończyła ona swej pracy (WAPGd. 300, 29/112, k. 308-308v; BCz. 124, s. 320; W. Sobociński, *Akta z czasów bezkrólewia 1632 roku*, Poznań 1949, s. 26).

⁴ Obok samego wyboru króla wykształcił się szereg innych aktów, bez których wybór nie był zupełny i ważny: nominacja przez prymasa, publikacja przez marszałków, wręczenie aktu elekcyjnego (BCz. 124, s. 320; W. Sobociński, *Akta z czasów bezkrólewia*, s. 26).

przesunąć elekcję na koniec obrad⁵. Rzecz ciekawa, iż takie propozycje przedyskutowania egzorbitancji nie wychodziły tylko z kręgów szlacheckich, lecz również senatorskich. Poddawano pod dyskusję również sposób przeprowadzenia elekcji. Dyskutowano przede wszystkim nad systemem oddawania głosów na elekta. Chodziło o to, czy wszyscy uprawnieni do głosowania będą oddawać głosy *viritim* w jednym wspólnie utworzonym kole, czy też w kołach swoich województw z przedstawieniem wyników głosowania przez wybranych przedstawicieli, prawdopodobnie najwyższych stanowiskiem.

Informacje źródłowe o sposobie wyboru nowego króla nie są precyzyjne, lecz z zestawienia różnych relacji wynika, że ostatecznie ustalono, iż nie będzie koła generalnego, powstaną natomiast koła wojewódzkie, zachowujące zarazem zasadę głosowania *viritim*. Po czym ich przedstawiciele złożą prymasowi wspomniane wyżej oświadczenie⁶.

Jak się jednak okazało w praktyce, nie były to same koła wojewódzkie, gdyż ziemia wieluńska utworzyła własne koło, nie głosując w ramach województwa sieradzkiego⁷. Również powiat piński nie głosował w kole województwa brzesko-litewskiego⁸. Z relacji autora diariusza gdańskiego wynika, iż także deklaracje składane przed prymasem nie przebiegały jednolicie⁹. Senatorowie ziem pruskich, i zapewne innych, głosowali *viritim* nie tylko w swoim kole, lecz i w senacie, to znaczy dwukrotnie¹⁰. Bywało jednak i tak, że jeden z wojewodów pruskich (Melchior Wejher, wojewoda chełmiński) uznał, iż nie musi ponownie się wypowiadać — gdy wystarczy oświadczenie złożone w imieniu wszystkich posłów i senatorów pruskich przez biskupa chełmińskiego, Jakuba Zadzikę¹¹. Miał on rację, gdyż autor jednego z diariuszy tak zarejestrował przebieg elekcji w kołach: *Począwszy od Pana wojewody onego województwa aż do statecznej osoby, który się do onegoż województwa należeć rozumiał, suffragia swoje dawali na króla nowego, i tam zaraz wszystkich a wszystkich z każdego województwa de nomine et cognomine spisowali*¹².

W głosowaniu wzięły również udział miasta: Gdańsk, Kraków, Lwów, Poznań, Toruń i Wilno, których przedstawiciele oddawali głosy na nowego króla za pośrednictwem swoich burmistrzów¹³. Przynajmniej tak

⁵ Ibidem, s. 821.

⁶ WAPGd. 300, 29/112, k. 308v.

⁷ Ibidem, k. 310; BCz. 124, s. 820 - 821; AGAD, ZBS 37/51, s. 128 - 129.

⁸ BCz. 124, s. 822 - 823.

⁹ WAPGd. 300, 29/112, k. 309v - 310v.

¹⁰ Ibidem, k. 309.

¹¹ Ibidem, k. 310v.

¹² AGAD. ZBS 37/51, s. 129.

¹³ Ibidem, s. 129; WAPGd. 300, 29/112, k. 310v.

się stało w przypadku Gdańska i Torunia. Burmistrzowie tych miast (Jakub Simon — burmistrz Torunia i Konstanty Ferber — burmistrz Gdańska) złożyli bowiem wobec prymasa odpowiednie oświadczenie w imieniu całej delegacji¹⁴.

Przeprowadzona w ten sposób elekcja, niejako dwustopniowa, odbyła się bardzo sprawnie, bo — jak odnotował Albrycht Stanisław Radziwiłł — *w ciągu jednej godziny dokonała się elekcja*¹⁵. Jednomysłność wśród szlachty była tak powszechna, że wszyscy zgodnie oddali swe głosy na królewicza Władysława, jako nowego króla Polski, przy ogólnej aklamacji: *Wiwat! Niech żyje król Władysław!*¹⁶. Tak sprawny przebieg elekcji mógł nastąpić między innymi dlatego, że przyjęty system deklaracji poprzez przedstawicieli poszczególnych województw i ziem skracał znacznie całą procedurę oddawania głosów, nie przekreślając zasady *viritim*. Powyższy system nie był przez nikogo zakwestionowany. Dokonany podział na koła wojewódzkie, ziemskie i powiatowe upraszczał znacznie system wotowania.

Prymas — zgodnie ze wspomnianą deklaracją — przystąpił do ogłoszenia wyboru króla dopiero 13 listopada, po pięciodniowej zwłoce niezbędnej dla przygotowania wszystkich punktów egzorbitancji i paktów konwentów¹⁷. Odłożenie nominacji nie było z pewnością miłe dla elekta, gdyż świadczyło o pewnym braku zaufania do niego przed objęciem rządów w państwie. Formalnie Władysław stał się więc królem wybranym dopiero 14 listopada, w tydzień później od daty wyznaczonej na konwokacji. Elekcja ta tym się różniła od wszystkich poprzednich, że zgoda na wybór Władysława była powszechna¹⁸.

W trakcie składania głosów na Władysława, spisywano je celem przygotowania ogólnego wykazu elektorów. W rękopisie wykaz sporządzono bezpośrednio po elekcji, ale dopiero w 1633 r. wydano go drukiem w Krakowie¹⁹. Znajduje się on między innymi w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich — Biblioteka PAN we Wrocławiu, aż w pięciu egzempla-

¹⁴ WAPGd. 300, 29/112, k. 310.

¹⁵ A. S. Radziwiłł, *Pamiętnik o dziejach w Polsce*. Przełożyli i opracowali A. Przyboś i R. Żelewski, t. 1, 1632 - 1636, Warszawa 1980, s. 208.

¹⁶ Obioru Władysława IV dokonano za zgodą wszystkich uprawnionych do udziału w elekcji i obecnych na polu elekcyjnym (WAPGd. 300, 29/112, k. 310v; BCz. 124, k. 824; AGAD, ZBS 37/51, s. 120 - 130).

¹⁷ BCz. 124, s. 832 - 836.

¹⁸ W. Czaplinski, *Władysław IV i jego czasy*, Warszawa 1976, s. 116.

¹⁹ Procedura wyboru króla polegała na stwierdzeniu dla każdej jednostki sejmikowej (województwa, ziemi) ustnej zgody wszystkich, a niezależnie od tego zbierano podpisy (suffragie), W. Sobociński, *Akta z czasów bezkrólewia*, s. 26; E. Triller, *Bibliografia konstytucji sejmowych XVII w. w Polsce w świetle badań archiwalnych*, Wrocław 1965, s. 55 - 56.

rzach²⁰, kopie zaś w wielu diariuszach sejmu elekcyjnego²¹. Nie natrafiłem na oryginał tego aktu.

Elektorami Władysława IV, Michała Korybuta Wiśniowieckiego i Stanisława Leszczyńskiego zainteresował się na początku XX wieku J. Dunin-Borkowski, odnajdując ich nazwiska, a następnie układając w alfabetycznym porządku. Ten alfabetyczny układ elektorów wyżej wymienionych władców polskich został wydany drukiem wspólnie z M. Dunin-Wąsowiczem²². Wydanie to jest mało praktyczne, gdyż elektorów z trzech kolejnych elekcji przedstawiono łącznie, nie zachowując chronologii, co zmusza do wyszukiwania nazwisk i tytułów suffragatorów poszczególnych władców. Poza podsumowaniem liczby głosów z kolejnych elekcji, nie poddano — co istotne — żadnej analizie zawartych w tym wykazie danych personalnych.

Celem przedstawianego artykułu jest wydzielenie — na podstawie zachowanej suffragii Władysława IV — Wielkopolan (senatorów, dygnitarzy oraz urzędników ziemskich, grodzkich i dworskich) będących elektorami tego władcy. Realizacja tego zadania pozwoli dojść do wielu — jak mi się wydaje — interesujących stwierdzeń, dotyczących aktywności politycznej Wielkopolan na tle działalności przedstawicieli pozostałych województw koronnych, jak i litewskich.

Obliczenia statystyczne ograniczyłem do następujących województw: poznańskiego, kaliskiego, sieradzkiego, łęczyckiego, brzesko-kujawskiego i inowrocławskiego oraz ziemi wieluńskiej i dobrzyńskiej²³. Tak pojęta terytorialnie Wielkopolska miała — na 3543 suffragatorów Władysława IV, 550 swoich przedstawicieli, co stanowiło 15,5% ogółu wyborców; 64,8% stanowili elektorzy z pozostałych województw koronnych, a 19,7% z litewskich²⁴. Tak więc na 6 elektorów z pozostałych województw ko-

²⁰ B. Ossol. XVII 18203 IV; XVII 18210 IV; XVII 18028 IV; XVII 18032 IV; XVII 18597 IV.

²¹ BCz. MN 158, k. 200 - 200v; BCz. 363, k. 281 - 301; BJ. 19/52, k. 257 - 279v.

²² *Elektorowie królów Władysława IV, Michała Korybuta, Stanisława Leszczyńskiego i spis stronników Augusta III*. Zestawił w porządku abecadlowym: J. Dunin-Borkowski i M. Dunin-Wąsowicz, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego”, t. I, 1908/9, Lwów 1910.

²³ J. Seredyka, *Aktywność senatorów wielkopolskich na sejmach drugiej połowy panowania Zygmunta III Wazy (1611 - 1632)*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej”, 1981, z. 18, s. 5 - 16.

²⁴ Przeprowadzona przeze mnie kontrola obliczeń, zestawionych przez wyżej wymienionych wydawców, potwierdziła, że na Władysława IV oddano faktycznie 3543 głosy. Trzeba jednak przy tym dodać, że 2847 elektorów reprezentowało Koronę, co stanowiło 80,3%, a Litwinów — 696 (19,7%). Dalsza analiza statystyczna ujawniła, że wśród 3543 elektorów, 618 (17,4%) było utytułowanych, natomiast aż 2925 (82,6%) nie posiadało żadnego tytułu. Dla Korony wskaźniki te kształtowały się następująco: 475 (16,7%): 2372 (82,3%), a dla Litwy odpowiednio: 143 (20,5%): 553 (79,5%). Zatem na 4 elektorów nieutytułowanych przypadał 1 utytułowany.

ronnych i litewskich przypadał 1 Wielkopolarin. Z powyższego zestawienia wynika, że Wielkopolarin było znacznie mniej niż Litwinów, a różnica ta wynosiła 4,2%. Z kolei Wielkopolarin w grupie elektorów koronnych stanowili 19,3%, a pozostałe województwa Korony — 80,7%, czyli na 5 elektorów z pozostałych województw koronnych przypadał 1 Wielkopolarin.

Dokonana analiza statystyczna ujawniła, że wśród 3543 elektorów — 618 (17,4%) było utytułowanych, natomiast aż 2925 (82,6%) nie posiadało żadnego tytułu. Dla Wielkopolarin wskaźniki te kształtowały się następująco: 117 (21,3%) : 433 (78,7%). W układzie globalnym Wielkopolarin mieli tylko 18,9% elektorów utytułowanych, pozostałe województwa koronne 57,9%, a litewskie — 23,2%. Tak więc na 5 elektorów utytułowanych z pozostałych województw koronnych i litewskich przypadał 1 Wielkopolarin. W grupie elektorów utytułowanych z Korony, Wielkopolarin stanowili 24,6%, a elektorzy z pozostałych województw koronnych — 75,4%, czyli na 4 elektorów z pozostałych województw przypadał 1 Wielkopolarin.

W wielu monografiach sejmowych zauważa się stwierdzenie, że reprezentacje województwa mazowieckiego bywały zawsze na sejmach najliczniejsze²⁵. Założenie to znalazło również potwierdzenie w niniejszym przypadku, gdyż elektorzy z tego województwa stanowili licznieszą grupę niż Wielkopolarin, bo składającą się z 667 osób (stanowiło to 18,3% ogółu wyborców), a więc o 3,3% więcej. Natomiast w grupie elektorów koronnych, przedstawiciele województwa mazowieckiego stanowili 23,5%, a Wielkopolarin — 19,3%, a więc o 4,2% mniej. Jeśli chodzi o suffragatorów utytułowanych, to województwo mazowieckie miało 118 takich wyborców, stanowiło to 24,8% w stosunku do pozostałych województw koronnych, a Wielkopolarin — 24,6%. Tutaj wystąpiła więc niemal zupełna równowaga. Elektorów Władysława IV z Wielkopolski, w podziale na województwa i ziemie, ujmuje tabela 1.

wany. Liczby te nie są jednak w pełni dokładne, gdyż na ostatniej karcie wykazu znajduje się stwierdzenie, że wyżej wymienieni elektorzy swoje podpisy złożyli nie tylko we własnym imieniu, lecz również tych wszystkich, którzy zaraz po nominacji króla opuścili miejsce elekcji. Mogli więc niektórych przeoczyć i w rzeczywistości liczba wyborców Władysława IV była zapewne wyższa. Z drugiej strony, niektórzy elektorzy podpisywali się niekiedy dwukrotnie, a to raz z właściwą ziemią lub województwem, a drugi raz z województwem, w którym piastowali urząd, jak np. Paweł Działyński, starosta kowalski — podpisał się z województwem brzesko-kujawskim i inowrocławskim; Mikołaj Ossoliński, starosta radoszycki, podpisał się w sandomierskim i ruskim; Zbigniew Ossoliński, podstoli nurski — w województwie sandomierskim i ziemi nurskiej. Zestawiłem 29 takich przypadków, co obniżyło oficjalną liczbę elektorów z 3572 do 3543.

²⁵ Por. A. Strzelecki, *Sejm z r. 1605*, Kraków 1921, s. 52 - 66; J. Byliński, *Sejm z roku 1611*, Wrocław 1970, s. 221 - 224; S. Ochman, *Sejmy z lat 1615 - 1616*, Wrocław 1970, s. 215 - 219.

Tabela 1. Wielkopolscy elektorzy Władysława IV w podziale na województwa i ziemie

Województwo, ziemia	Elektorzy					
	z tytułami		bez tytułów		ogółem	
	L	%	L	%	L	%
woj. poznańskie	17	17,4	81	82,6	98	100,0
woj. kaliskie	17	22,4	59	77,6	76	100,0
woj. sieradzkie	19	17,3	91	82,7	110	100,0
z. wieluńska	5	18,5	22	81,5	27	100,0
woj. łęczyckie	16	29,6	38	70,4	54	100,0
woj. brzesko-kujawskie	17	15,6	92	84,4	109	100,0
woj. inowrocławskie	17	54,8	14	45,2	31	100,0
z. dobrzyńska	9	20,0	36	80,0	45	100,0
Razem	117	21,3	433	78,7	550	100,0

Wśród wielkopolskich elektorów utytułowanych było 20 senatorów, a więc tyłu, ilu uczestniczyło w pracach sejmu elekcyjnego²⁶. Wynika z tego, że wszyscy senatorowie uczestniczyli także w elekcji Władysława IV. Wśród nich byli następujący senatorowie: Jan Węzyk, arcybiskup gnieźnieński, Maciej Lubieński, biskup kujawski, Adam Nowodworski, biskup poznański; wojewodowie: Jan Baranowski, średzki, Stanisław Radziejowski, łęczycki, Jakub Szczawiński, brzesko-kujawski, Hieronim Radomicki, inowrocławski; kasztelanowie więksi: Kasper Zebrzydowski, kaliski, Maksymilian Przerembski, sieradzki, Adam Walewski, łęczycki, Andrzej Kretkowski, brzesko-kujawski; kasztelanowie mniejsi: Adam Grodziecki, międzyszecki, Stefan Gembicki, rogoziński, Abraham Ciświcki, śremski, Marcin Żegocki, przemęcki, Jan Łowicki, łądzki, Marek Radoszewski, wieluński, Erazm Karnkowski, rypiński; ministrowie: Łukasz Opaliński, marszałek wielki koronny, Stanisław Przyjemski, marszałek nadworny koronny. Stanowili oni w ten sposób tylko 50,0% ustawowego składu Wielkopolan w senacie. W rezultacie senatorowie z Wielkopolski stanowili 0,6% ogółu wyborców Władysława IV; natomiast w grupie 618 elektorów utytułowanych — 3,2%. Pozostałych senatorów koronnych było 40, co stanowiło 1,1% ogółu suffragatorów; natomiast w grupie 618 utytułowanych — 6,4%. W rezultacie wśród wszystkich wielkopolskich wyborców utytułowanych, senatorowie z tej prowincji stanowili 17,0%, a dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzy i dworscy — 83,0%.

Ministrowie, znajdujący się wśród wyżej wymienionych senatorów, byli reprezentowani przez 2 Wielkopolan, co stanowiło 50,0% w stosunku do pozostałych ministrów koronnych, będących wyborcami Władysława

²⁶ W. Kaczorowski, *Senatorowie na sejmie konwokacyjnym i elekcyjnym 1632 roku*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, t. 35, 1983, z. 1, s. 221-232.

wa IV. Ministrowie, którzy podpisali się z województwami wielkopolskimi stanowili 10,0% ogółu wszystkich senatorów z tej prowincji. Natomiast biskupów było 3, co stanowiło 42,8% w stosunku do pozostałych biskupów koronnych. Z kolei biskupi wielkopolscy stanowili 15,0% ogółu senatorów-elektorów z tej prowincji. Wojewodów było 4, co stanowiło 20,0% ogółu senatorów wielkopolskich. Kasztelanów większych było 3, co stanowiło 25,0% w stosunku do pozostałych koronnych, natomiast w grupie senatorów wielkopolskich — 15,0. Kasztelanów mniejszych było 8, co stanowiło — 44,4% w stosunku do pozostałych koronnych, a w grupie wyborców wielkopolskich — 40,0%. Ogólnie należy stwierdzić, że senatorowie wielkopolscy mieli porównywalnie wysoki procent obecności wśród senatorów koronnych — wyborców Władysława IV — w grupie biskupów (42,8%), kasztelanów mniejszych (44,4%); niżej kształtowała się tylko obecność wojewodów (20,0%) i kasztelanów większych (25,0%).

Wśród wszystkich wyborców Władysława IV, dygnitarze Rzeczypospolitej stanowili 0,6%, przy czym koronni — 0,2%, a litewscy — 0,4%. Natomiast w grupie suffragatorów utytułowanych dygnitarze stanowili — 3,5%, przy czym koronni — 1,4%, a litewscy — 2,1%. Z powyższego zestawienia statystycznego wynika, że dygnitarze litewscy stanowili liczniejszą reprezentację niż ich koledzy z Korony. Dygnitarze koronni podpisali się między innymi z następującymi województwami wielkopolskimi: poznańskim — Stanisław Zadorski, cześnik kor.; kaliskim — Andrzej Lisiecki, instygator; sieradzkim — Maksymilian Przerembski, referendarz świecki; inowrocławskim — Piotr Żeroński, kuchmistrz kor. Dygnitarze z Wielkopolski stanowili więc 0,8% utytułowanych wyborców koronnych, a w stosunku do pozostałych dygnitarzy koronnych — 44,4%. Natomiast wśród utytułowanych Wielkopolan — 4,2%.

Do trzeciej grupy wyborców Władysława IV — urzędników ziemskich, należeli następujący urzędnicy: podkomorzy, chorąży, sędzia, stolnik, podczaszy, podsedek, podstoli, cześnik, łowczy, wojski, pisarz, miecznik, skarbnik, komornik i podwojewodzi. Z analizy statystycznej wynika, że urzędnicy ziemscy stanowili 10,1% ogółu wyborców nowego króla. Z kolei w grupie wyborców utytułowanych stanowili aż 57,9%, a więc o 41,7% więcej niż senatorowie i dygnitarze razem — 16,2%. Urzędnicy ziemscy koronni stanowili 46,1%, a litewscy — 11,8%. Na tym tle urzędnicy ziemscy z Wielkopolski stanowili 15,2% utytułowanych wyborców koronnych, a w stosunku do pozostałych urzędników ziemskich koronnych — 25,3%. Natomiast wśród utytułowanych Wielkopolan — 61,5%. Największą grupę spośród wielkopolskich urzędników ziemskich stanowili pisarze — 12,7%, stolnicy — 9,8%; natomiast najmniejszą: podwojewodzie — 1,4%, skarbnicy i wojscy — po 4,2%.

A oto wykaz wielkopolskich urzędników ziemskich w podziale na województwa i ziemie.

Województwo poznańskie

Podkomorzy poznański — Maciej Maniecki; sędzia wschowski — Jan Szlichtyng; stolnik poznański — Stanisław Lipski; podsędek poznański — Hieronim Maniecki; łowczy poznański — Jan Maniecki; pisarz poznański — Jan Daleszyński; pisarz wschowski — Jan Kowalski.

Województwo kaliskie

Podkomorzy kaliski — Jan Piotr Opaliński; sędzia kaliski — Wacław Zajączek; stolnik kaliski — Piotr Lipski; podczaszy kaliski — Wojciech Głębocki; podstoli kaliski — Jan Kielczewski; cześnik kaliski — Piotr Koźmiński; wojski kaliski — Serafin Głębocki; pisarz kaliski — Prokop Lipski.

Województwo sieradzkie

Podkomorzy sieradzki — Marcin Walewski; chorąży gostyński²⁷ — Marcjan Bykowski; stolnik sieradzki — Zygmunt Zapolski; podczaszy sieradzki — Stanisław Zaleski; podsędek sieradzki — Aleksander Zaleski; podstoli sieradzki — Jakub Micielski; cześnik sieradzki — Andrzej Przerębski; łowczy sieradzki — Jan Wężyk Osiński; wojski sieradzki — Hieronim Mielonki; pisarz sieradzki — Marcjan Zaleski; miecznik sieradzki — Jan Siemieński; komornik sieradzki — Maciej Bielski.

Ziemia wieluńska

Sędzia wieluński — Stanisław Borek Gostyński; podsędek wieluński — Jan Aleksander Madaliński; pisarz ostrzeszowski — Mikołaj Bielski; komornik wieluński — Jan Przespolewski.

Województwo łęczyckie

Chorąży łęczycki — Wojciech Sarnowski; chorąży sieradzki — Aleksander Bykowski²⁸; stolnik łęczycki — Piotr Charbicki; cześnik łęczycki — Jan Radziłowski; łowczy łęczycki — Paweł Tarnowski; pisarz łęczycki — Wojciech Radziłowski; skarbnik kaliski — Jan Kielczewski²⁹; skarbnik łęczycki — Adam Wężyk; miecznik łęczycki — Szymon Krzykowski; podwojewodzi łęczycki — Krzysztof Lubiszewski.

²⁷ Marcjan Bykowski, chorąży gostyński — podpisał się z województwem sieradzkim i ziemią gostyńską.

²⁸ Aleksander Bykowski, chorąży sieradzki — podpisał się z województwem łęczyckim.

²⁹ Jan Kielczewski, skarbnik kaliski — podpisał się z województwem łęczyckim.

Województwo brzesko-kujańskie

Chorąży brzeski — Maciej Grabski; sędzia brzeski — Marcin Tolibowski; stolnik brzeski — Adam Dąbski; podczaszy brzeski — Jan Torzewski; podsędek brzeski — Stanisław Piekarski; podstoli brzeski — Andrzej Borucki; cześnik brzeski — Aleksander Wichrowski; pisarz brzeski — Jan Rysiński; miecznik brzeski — Wojciech Głębocki; skarbnik brzeski — Jakub Pstrokoński.

Województwo inowrocławskie

Podkomorzy inowrocławski — Andrzej Ruszkowski; chorąży inowrocławski — Bartłomiej Kaczkowski; sędzia inowrocławski — Wojciech Trzebuchowski; stolnik inowrocławski — Kasper Sułkowski; podczaszy inowrocławski — Eremiasz Kołucki; podsędek inowrocławski — Maciej Tolibowski; podstoli inowrocławski — Stanisław Grabski; cześnik inowrocławski — Jan Dąbski; łowczy inowrocławski — Adam Grabski; wojski inowrocławski — Andrzej Koszczyński; miecznik inowrocławski — Piotr Kołucki.

Ziemia dobrzyńska

Podkomorzy dobrzyński — Piotr Działyński; chorąży dobrzyński — Tomasz Kuczborski; stolnik dobrzyński — Piotr Chelmicki; podsędek dobrzyński — Stanisław Borszewski; cześnik dobrzyński — Stanisław Zaleski; pisarz dobrzyński — Łukasz Chelmicki; komornik dobrzyński — Sebastian Kochański.

Z zestawienia składów reprezentacyjnych wielkopolskich urzędników ziemskich z informacjami podanymi przez M. Kromera³⁰ wynika, że następują pewne odchylenia. Między innymi M. Kromer podaje, że województwo sieradzkie nie miało podstolego, a na akcie elekcji Władysława IV podpisał się Jakub Micielski, podstoli sieradzki; województwo łęczyckie nie miało miecznika, a podpisał się Szymon Krzykowski, miecznik łęczycki; województwo inowrocławskie nie miało podstolego, a podpisał się Stanisław Grabski, podstoli inowrocławski. Widocznie w następnych latach panowania Stefana Batorego i Zygmunta III mianowano jednak tych urzędników w wyżej wymienionych województwach wielkopolskich. Ta skomplikowana sprawa wymagałaby oddzielnych badań i ustaleń, niemożliwych w tym miejscu do przeprowadzenia, gdyż wykaz elektorów Władysława IV nie zawiera kompletu urzędników ziemskich i nie

³⁰ M. Kromer, *Polska czyli o położeniu, ludności, obyczajach, urządach i sprawach publicznych Królestwa Polskiego księgi dwie*. Przekład S. Kozikowski, Olsztyn 1977, s. 114 - 120.

sposób w związku z tym stwierdzić, jakie jeszcze urzędy funkcjonowały lub przestały funkcjonować w porównaniu z czasami M. Kromera.

Czwarta grupa utytułowanych wyborców Władysława IV — to urzędnicy grodzcy; stanowili oni 2,6% ogółu wyborców tego władcy. Natomiast w grupie suffragatorów utytułowanych stanowili oni 15,1%. Urzędnicy grodzcy koronni stanowili 12,6%, a litewscy — 3,0%. Wśród nich najliczniej zaprezentowali się starostowie — 55,9%, podstarościowie — 23,7% i pisarze — 12,9%. Mniej licznie prezentowali się sędziowie — 3,3% oraz burgrabiowie i surrogatorzy — po 2,1%. Z kolei starostowie koronni stanowili 56,0%, podstarościowie 25,3%, pisarze 10,6%, a sędziowie, burgrabiowie i surrogatorzy — po 2,7%.

Wielkopolscy urzędnicy grodzcy stanowili w stosunku do pozostałych koronnych — 24,0%. Natomiast wśród utytułowanych Wielkopolan — 14,5%, a więc o 47,0% mniej niż urzędnicy ziemscy. Najliczniejszą grupę spośród wielkopolskich urzędników grodzkich stanowili: starostowie — 47,0%, pisarze — 17,6%, a najmniejszą podstarościowie i sędziowie — po 5,8%.

A oto wykaz wielkopolskich urzędników grodzkich w podziale na województwa i ziemie: województwo poznańskie: surrogator poznański — Stanisław Sokółowski; województwo kaliskie: starosta grodowy nakielski — Mikołaj Smogulecki, pisarz grodzki poznański — Adrian Radlicki³¹, surrogator kaliski — Andrzej Lisiecki, burgrabia kaliski — Jan Biskupski województwo sieradzkie: starosta grodowy piotrkowski — Albrycht Staroleski; ziemia wieluńska: starosta grodowy ostrzeszowski — Andrzej Siewierski; województwo łęczyckie: starosta grodowy łęczycki — Jan Szymon Szczawiński, podstarości łęczycki — Jan Radzidłowski; województwo brzesko-kujawskie: starosta grodowy brzeski — Samuel Grabski, starosta grodowy kowalski — Paweł Działyński, starosta grodowy przedecki — Wojciech Kryski, pisarz grodzki kowalski — Daniel Wysocki, pisarz grodzki przedecki — Daniel Bieliński; województwo inowrocławskie: sędzia grodzki inowrocławski — Wincenty Jarnowski, burgrabia inowrocławski — Piotr Bielski; ziemia dobrzyńska: starosta grodowy dobrzyński — Jan Czerski.

Wśród utytułowanych wyborców Władysława IV znaleźli się również urzędnicy dworscy, stanowiąc 1,9% ogółu jego elektorów. Natomiast w kategorii suffragatorów utytułowanych stanowili oni 10,8%, przy czym koronni — 8,7%, litewscy — 2,1%. Najliczniejszą grupę stanowili: sekretarze — 34,4%, dworzanie — 23,4%, pokojowi — 20,8% i pisarze — 10,9%. Mniej liczną grupę stanowili krajczowie, ochmistrzowie, bachmistrzowie, żupnicy, stanowniczowie i paziowie — po 1,5%. Urzędnicy

³¹ Adrian Radlicki, pisarz grodzki poznański — podpisał się z województwem kaliskim.

dworscy z Wielkopolski stanowili 8,3⁰/o w stosunku do pozostałych urzędników dworskich z Korony, a w grupie Wielkopolan utytułowanych — 2,8⁰/o. Urzędnikami dworskimi z Wielkopolski byli: Mikołaj Kostka — krajeży królowej, Stanisław Zapolski — pokojowy, Jan Wężyk — dworzanin.

Należałoby jeszcze dodać, że wśród wielkopolskich elektorów nieutytułowanych wystąpili wojewodzie, m. in.: Krzysztof i Łukasz Opałińscy (poznanscy), Mikołaj Ostroróg (poznanski), Mikołaj Radziejowski (łęczycki), Przemysław Bytowski (sieradzki). Wymieniłem te nazwiska tytułem przykładu, ponieważ w wykazie suffragatorów Władysława IV nie funkcjonuje określenie kasztelanów, natomiast szeroko znalazło zastosowanie określenie wojewodzie. W dwóch przypadkach natomiast wyraźnie zapisano: Piotr Przerembski — syn kasztelana sieradzkiego, Andrzej Radoszewski — syn kasztelana wieluńskiego.

W elekcji Władysława IV wzięli również udział przedstawiciele miasta Poznania: Jerzy Janeczusz — doktor filozofii i medycyny, burmistrz, Jonasz Szmidel — wójt, Albert Rochowicz — ławnik.

Na zakończenie można stwierdzić, przyjmując jednak we wszystkich przedstawionych wyliczeniach pewien margines błędu, że:

1) Na 3543 suffragatorów Władysława IV, Wielkopolska miała 550 swoich przedstawicieli, co stanowiło 15,5⁰/o ogółu wyborców. Na 6 elektorów z pozostałych województw koronnych i litewskich przypadał 1 Wielkopolanin.

2) W układzie globalnym Wielkopolanie mieli 18,9⁰/o elektorów utytułowanych, pozostałe województwa koronne 57,9⁰/o, a litewskie — 23,3⁰/o. Na 5 elektorów utytułowanych z pozostałych województw koronnych i litewskich przypadał 1 Wielkopolanin.

3) W grupie elektorów utytułowanych z Korony, Wielkopolanie stanowili 24,6⁰/o, a elektorzy z pozostałych województw koronnych — 75,4⁰/o, czyli na 4 elektorów z pozostałych województw przypadał 1 Wielkopolanin.

4) Stan poszczególnych grup elektorów utytułowanych z Wielkopolski kształtował się następująco: urzędnicy ziemscy — 61,5⁰/o, senatorowie — 17,0⁰/o, urzędnicy grodzcy — 14,5⁰/o, dygnitarze koronni — 4,2⁰/o, urzędnicy dworscy — 2,8⁰/o.

5) W poszczególnych kategoriach wyżej wymienionych grup elektorów najliczniej zaprezentowali się: wśród senatorów — biskupi (42,8⁰/o), wśród urzędników ziemskich — pisarze (12,7⁰/o), wśród urzędników grodzkich — starostowie (47,0⁰/o).

Wydaje się, że, poza zaprezentowanymi wyliczeniami, pożyteczny będzie dla wielu autorów monografii i artykułów zamieszczony w niniejszym artykule imienny wykaz utytułowanych elektorów Władysława IV. Autorzy ci bowiem napotykają znaczne trudności w ustalaniu danych

personalnych wielu osób występujących w ówczesnych źródłach prze-
ważnie tylko z urzędu. Zamieszczono również wykaz nieutytułowanych
elektorów z Wielkopolski (zob. aneks).

ANEKS

Wykaz wielkopolskich nieutytułowanych elektorów Władysła- wa IV — w podziale na województwa i ziemie

Województwo poznańskie

1. Arciszewski Bogusław	39. Krzyżanowski Jan
2. Bieniewski Piotr	40. Kurnatowski Wojciech
3. Błaszkowski Stefan	41. Leszczyński Jan
4. Bojanowski Adam	42. Leszczyński Przecław
5. Bojanowski Jan	43. Maniecki Jakub
6. Bojanowski Krzysztof	44. Naramowski Łukasz
7. Bojanowski Stefan	45. Naramowski Stanisław
8. Bojanowski Mikołaj	46. Ojrzyński Jan
9. Bostowski Wojciech	47. Opaliński Krzysztof
10. Broniewski Hieronim	48. Opaliński Łukasz
11. Bronikowski Piotr	49. Ossowski Wacław
12. Bułtowski Stanisław	50. Ostroróg Mikołaj
13. Ciświcki Marcin	51. Parczewski Mikołaj
14. Ciświcki Stanisław	52. Pogorzelski Chryzostom
15. Ciświcki Władysław	53. Pogorzelski Stanisław
16. Czarnkowski Jan	54. Potarzycki Krzysztof
17. Dachowski Wojciech	55. Przecławski Zygmunt
18. Dąbrowski Jan	56. Przedzyński Jan
19. Gajewski Stefan	57. Puczniewski Andrzej
20. Gajowski Wojciech	58. Rej Andrzej
21. Gatkowski Stefan	59. Rostworowski Wawrzyniec
22. Giżycki Abraham	60. Rozbicki Jerzy
23. Goryński Jan	61. Rydzyński Andrzej
24. Górecki Aleksander	62. Samocki Jan
25. Gostkowski Andrzej	63. Sierakowski Lampert
26. Grodziecki Jan	64. Sierakowski Marcjan
27. Grudziński Maciej	65. Sławiński Piotr
28. Grzymisławski Stanisław	66. Szołdrski Andrzej
29. Gzowski Paweł	67. Szołdrski Jan
30. Jedlecki Świętosław	68. Szołdrski Jan
31. Karchowski Aleksander	69. Szurowski Jan
32. Karczewski Jan	70. Trzciński Stanisław
33. Kleczkowski Maciej	71. Trzciński Walenty
34. Konarzewski Malcher	72. Waliszewski Jan
35. Konarzewski Olbrycht	73. Więckowski Marcin
36. Konarzewski Piotr	74. Wilkowski Jakub
37. Korzeniowski Stefan	75. Wilkowski Jan
38. Kostarzewski Krzysztof	76. Witosławski Marcin

- 77. Witosławski Piotr
- 78. Zajączek Olbracht
- 79. Zeleński Jan

- 80. Zeleński Zygmunt
- 81. Żydowski Jan

Województwo kaliskie

- 1. Baranowski Adam
- 2. Bieganowski Mikołaj
- 3. Chociszewski Piotr
- 4. Cielecki Marcin
- 5. Dębiński Eremiasz
- 6. Dębiński Stanisław
- 7. Dobrzyński Jan
- 8. Dobrzyński Maciej
- 9. Gałęcki Jan
- 10. Gębicki Krzysztof
- 11. Gędkowski Jerzy
- 12. Giżycki Olbrycht
- 13. Grochowiecki Wacław
- 14. Grylewski Kasper
- 15. Grzymułtowski Marcin
- 16. Grzymułtowski Wojciech
- 17. Jemiołowski Jan
- 18. Kobierzycki Aleksander
- 19. Kołaczkowski Adam
- 20. Koszutski Stanisław
- 21. Laskownicki Abraham
- 22. Laszcz Piotr
- 23. Letkowski Adam
- 24. Lipski Jan
- 25. Lipski Wacław
- 26. Lisiecki Franciszek
- 27. Lisiecki Ludwik
- 28. Mielniński Mikołaj
- 29. Mielżyński Adam
- 30. Mielżyński Jan

- 31. Mielżyński Piotr
- 32. Mieszkowski Mikołaj
- 33. Mieszkowski Paweł
- 34. Orzelski Łukasz
- 35. Pigłowski Marcin
- 36. Poklękowski Wojciech
- 37. Przyjemski Andrzej
- 38. Przysiecki Wacław
- 39. Racieski Jakub
- 40. Raczyński Zygmunt
- 41. Reczycki Marcelli
- 42. Smoszewski Jan
- 43. Skąpski Stanisław
- 44. Szczodrowski Krzysztof
- 45. Twardowski Zygmunt
- 46. Wałdowski Marcin
- 47. Wiesiołowski Dobrogost
- 48. Wilczyński Andrzej
- 49. Wilczyński Mikołaj
- 50. Witosławski Andrzej
- 51. Witosławski Benedykt
- 52. Władysław z Leśna
- 53. Wolski Jan
- 54. Wyszyński Michał
- 55. Zajączek Stanisław
- 56. Zajączek Wojciech
- 57. Zakrzewski Jan
- 58. Zakrzewski Michał
- 59. Zaremba Stanisław

Województwo sieradzkie

- 1. Alamani Zygmunt
- 2. Bartochowski Franciszek
- 3. Bielski Adam
- 4. Bielski Jan
- 5. Bleszyński (bez imienia)
- 6. Bobrownicki Jerzy
- 7. Borowski Aleksander
- 8. Borowski Hieronim
- 9. Borowski Jakub
- 10. Borowski Maksymilian
- 11. Borowski Wespazjan
- 12. Borowski Władysław
- 13. Bykowski Gabriel
- 14. Bykowski Mikołaj

- 15. Bykowski Stefan
- 16. Chodakowski Łukasz
- 17. Chodakowski Stanisław
- 18. Denhoff Stanisław
- 19. Denhoff Zygmunt
- 20. Dobiesławski Zygmunt
- 21. Domiechowski Sebastian
- 22. Domiechowski Walenty
- 23. Gasiński Jan
- 24. Górecki Jan
- 25. Kobielski Jan
- 26. Kobierzycki Władysław
- 27. Kozubski Piotr
- 28. Krzysztoporski Stanisław

29. Kuczewski Mikołaj	61. Przerębski Władysław
30. Lakowski Krzysztof	62. Przerębski Zygmunt
31. Likowski Adam	63. Przespolewski Wojciech
32. Lubiatowski Jan	64. Pstrokoński Jędrzej
33. Mączyński Jan	65. Pstrokoński Maciej
34. Magnuski Stefan	66. Pszczołecki Jakub
35. Małachowski Rafał	67. Pszczołecki Wacław
36. Micielski Adrian	68. Rudnicki Jan
37. Mikołajewski Sebastian	69. Rudnicki Stefan
38. Mikołajewski Wojciech	70. Rudnicki Wojciech
39. Modrzewski Wojciech	71. Rychłowski Stefan
40. Pagowski Adam	72. Sadowski Maciej
41. Pagowski Andrzej	73. Siedlecki Walenty
42. Pagowski Dobrogost	74. Skotnicki Florian
43. Pagowski Mściśław	75. Skotnicki Jakub
44. Pęcherzewski Jan	76. Sobocki Jakub
45. Poniatowski Adam	77. Starczewski Mikołaj
46. Poniatowski Maciej	78. Starczewski Wacław
47. Porczyński Marian	79. Stokowski Balcer
48. Porczyński Światosław	80. Suchocki Jan
49. Porczyński Szymon	81. Suchorski Jan
50. Potocki Adam	82. Szczepanowski Jan
51. Potocki Marcin	83. Tomisławski Jan
52. Potocki Stanisław	84. Trzebieński Stanisław
53. Przełęski Mikołaj	85. Tymieniecki Andrzej
54. Przerębski Adam	86. Widawski Andrzej
55. Przerębski Jędrzej	87. Więckowski Jan
56. Przerębski Maksymilian	88. Wężyk Jan
57. Przerębski Mateusz	89. Wolski Aleksander
58. Przerębski Mikołaj	90. Wolski Roman
59. Przerębski Świętosław	91. Zaleski Paweł
60. Przerębski Wincenty	

Ziemia wieluńska

1. Biskupski Adam	12. Kochlewski Stanisław
2. Biskupski Andrzej	13. Kosecki Serafin
3. Biskupski Marcin	14. Łochyński Marcin
4. Brodnicki Stanisław	15. Madaliński Jakub
5. Brodnicki (bez imienia)	16. Mniszek Andrzej
6. Cieszkowski Stanisław	17. Mniszek Piotr
7. Giżycki Chryzostom	18. Mniszek Piotr
8. Gorzecki Paweł	19. Osiński Jarosz
9. Grodziecki Jan	20. Radoszewski Andrzej
10. Karczewski Feliks	21. Raczyński Feliks
11. Kawecki Stanisław	22. Tomicki Krzysztof

Województwo łęczyckie

1. Bądkowski Jan	5. Browedowski Wojciech
2. Beldowski Jan	6. Budzyński (bez imienia)
3. Beldowski Jerzy	7. Bużeński Stanisław
4. Beldowski Mikołaj	8. Dębowski Adam

9. Domaradzki Fares	24. Różycki Jakub
10. Drwalewski Jędrzej	25. Sadowski Marcin
11. Gawrecki Piotr	26. Ślesiyński Krzysztof
12. Gliński Kasper	27. Ślesiyński Stanisław
13. Jagniątkowski Krzysztof	28. Ślesiyński Stefan
14. Jasiński Aleksander	29. Śniegocki Stanisław
15. Kossowski Łukasz	30. Tarnowski Piotr
16. Łążyński Jan	31. Tymiński Stanisław
17. Leżnicki Paweł	32. Tymiński Wojciech
18. Maszkowski Jan	33. Walewski Stefan
19. Maszkowski Mikołaj	34. Walewski Zygmunt
20. Piekarski Andrzej	35. Wężyk Wojciech
21. Ponętowski Karol	36. Wierzbowski Wojciech
22. Ponętowski Stefan	37. Wróblewski Jan
23. Puczniewski Wojciech	38. Zelewski Wacław

Województwo brzesko-kujawskie

1. Bełdowski Paweł	36. Kozierowski Jarosz
2. Bieganowski Kasper	37. Kretkowski Jerzy
3. Bieliński Florian	38. Kretkowski Stanisław
4. Bogusławski Wojciech	39. Krusiński Wojciech
5. Broniewski Jan	40. Kryski Arnold
6. Broniewski Krystyn	41. Lasocki Wojciech
7. Brzeziński Daniel	42. Makowski Jakub
8. Brzeziński Jakub	43. Makowski Sebastian
9. Brzeziński Jan	44. Mchowski Jan
10. Brzeziński Jan	45. Miecznikowski Maciej
11. Brzeziński Stanisław	46. Modliszewski Mikołaj
12. Buszkowski Łukasz	47. Moszczeński Feliks
13. Ciarnowski Stanisław	48. Osiecki Piotr
14. Ciepliński Jan	49. Osiński Stanisław
15. Ciosnowski Krzysztof	50. Ostrowski Marcin
16. Dąbski Piotr	51. Pczywiński Stanisław
17. Dąbski Rafał	52. Pczywiński Stefan
18. Gałicki Wawrzyniec	53. Piskarzewski Adam
19. Głębocki Sebastian	54. Przyłucki Stanisław
20. Głębocki Stanisław	55. Raciborski Jan
21. Grabski Ezechiel	56. Ruszkowski Jędrzej
22. Grabski Jan	57. Rysiński Jędrzej
23. Grabski Marcin	58. Rysiński Kazimierz
24. Grodziński Aleksander	59. Sierakowski Szymon
25. Grzybowski Stanisław	60. Siewierski Michał
26. Jarnowski Łukasz	61. Siewierski Stanisław
27. Jarnowski Stefan	62. Siewierski Wojciech
28. Kielczewski Stanisław	63. Skibicki Marcin
29. Kolczyński Stanisław	64. Skibicki Piotr
30. Kołodzki Jan	65. Skibicki Stanisław
31. Kołodzki Paweł	66. Stepczewski Marcin
32. Kołodzki Stefan	67. Szczyczyński Jan
33. Komeski Melchior	68. Szczyczyński Jędrzej
34. Kossowski Jan	69. Świecki Mikołaj
35. Kościński Stefan	70. Świecki Szymon

71. Świecki Zygmunt	82. Wilgostowski Adam
72. Tolibowski Jan	83. Wilgostowski Świętosław
73. Trzasczewski Feliks	84. Wolski Jan
74. Trzasczewski Jakub	85. Wolski Kazimierz
75. Trziński (bez imienia)	86. Zakrzewski Jan
76. Trzebuchowski Jan	87. Zakrzewski Jarosz
77. Trzebuchowski Samuel	88. Zakrzewski Marcin
78. Trzebuchowski Stanisław	89. Zakrzewski Stanisław
79. Tulibowski Jan	90. Zawichowski Jan
80. Wieszczeński Marcin	91. Zawichowski Kazimierz
81. Wietrzychowski Stefan	92. Żegocki Stanisław

Województwo inowrocławskie

1. Kołodzki Piotr	8. Obrębski Jakub
2. Kołodzki Stanisław	9. Ostrowski Andrzej
3. Kołodzki Władysław	10. Rudnicki Wojciech
4. Lubstowski Adam	11. Tomicki Jerzy
5. Mościński Jan	12. Trzaskowski Jędrzej
6. Mościński Stanisław	13. Trzaskowski Maciej
7. Oborski Marcin	14. Witosławski Bieniasz

Ziemia dobrzyńska

1. Borzymiński Jakub	19. Piński Walenty
2. Borzymiński Jan	20. Polichnowski Stanisław
3. Charszewski Jan	21. Rokicki Jakub
4. Charszewski Marcin	22. Rokicki Paweł
5. Chełmiński Adrian	23. Rokitnicki Mikołaj
6. Chełmiński Andrzej	24. Sierakowski Jakub
7. Ciepiński Feliks	25. Sierakowski Jan
8. Czerski Olbrycht	26. Sierakowski Mikołaj
9. Galeński Andrzej	27. Smarzewski Stanisław
10. Gembart Daćbóg	28. Swaracki Jakub
11. Jankowski Florian	29. Szumiński Kazimierz
12. Karnkowski Daćbóg	30. Szumiński Zygmunt
13. Klonowski Łukasz	31. Ubysz Jakub
14. Lasocki Aleksander	32. Witkowski Jan
15. Lasocki Wojciech	33. Witkowski Paweł
16. Łążyński Andrzej	34. Witkowski Stanisław
17. Moszczeński Jerzy	35. Wituski Maciej
18. Piński Andrzej	36. Zeleski Ludwik